

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Uudenmaan tulevaisuus kasvaa kulttuurista

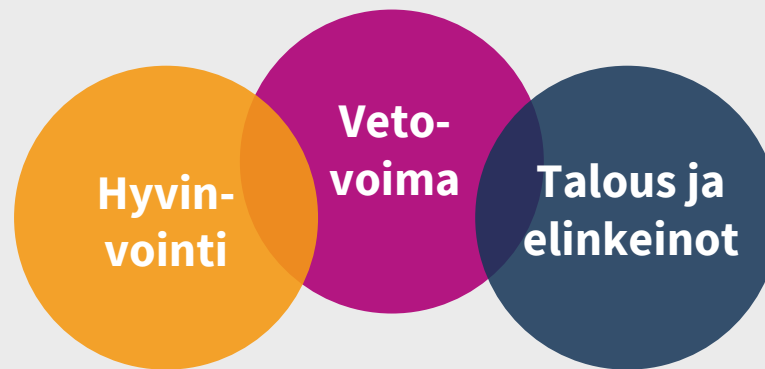
Katriina Rosavaara 12.12.2024

**”Kulttuuri on investointi tulevaisuuteen.
Se on kansakunnan tärkeintä pääomaa.
Kulttuuri määrittää, mitä me ihmisinä olemme.
Se rakentaa identiteettiämme ja maakuvaa.”**

Kulttuurialan tulevaisuustyöryhmä

Tehtävä

- Tehtävänä laatia avainsidosryhmiä ja johtoa konsultoiden liiton johdolle **ytimekäs ja selkeä ehdotus Uudenmaan liiton roolista aluekehittämislain mukaisen kulttuuritehtävän hoitamisesta** ja sen mukaisesta organisoitumisesta, sekä vastata sen toimeenpanon pilotoinnista.

Uudenmaan luovuus ja kestävyys

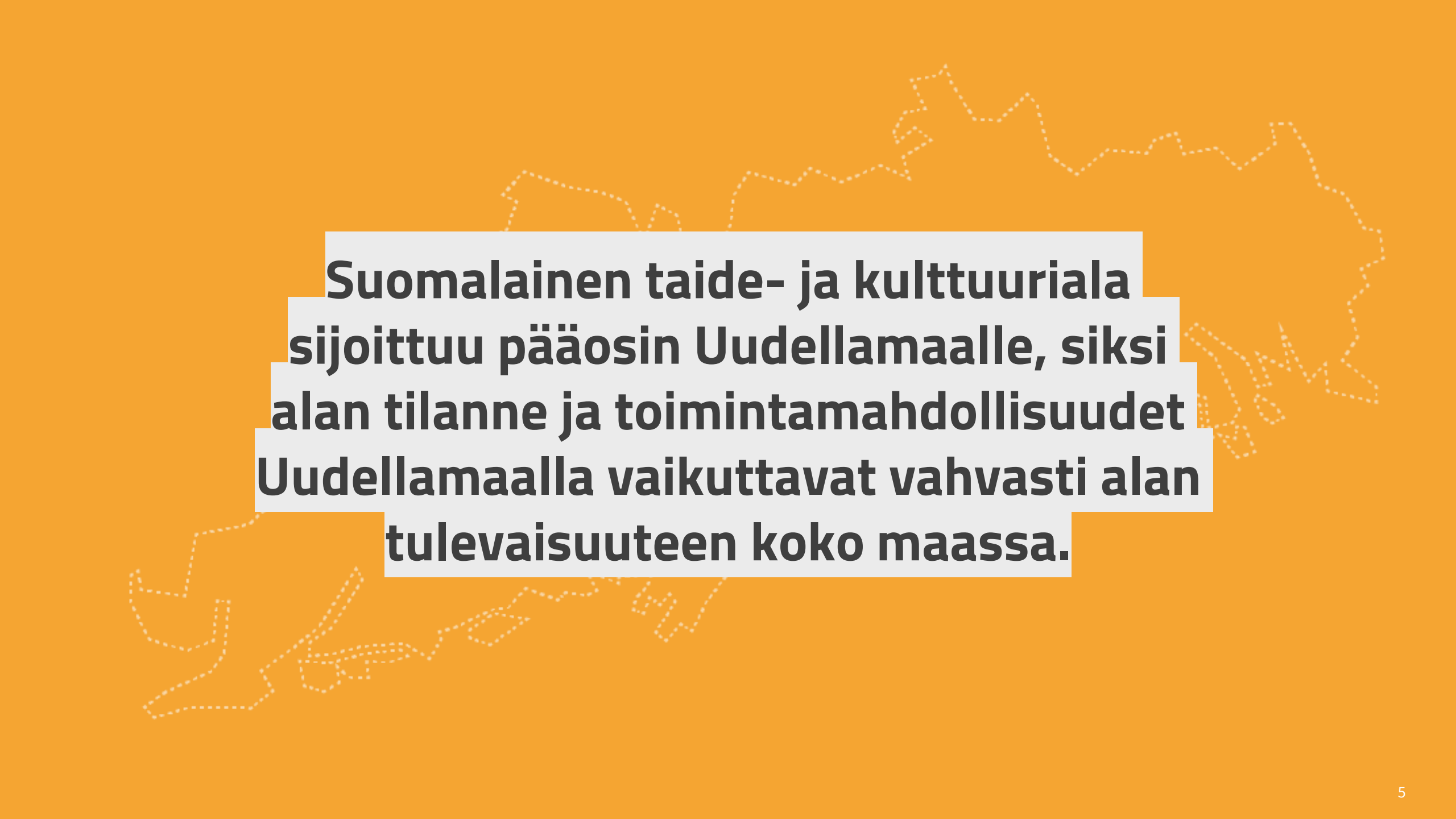

Kulttuuriin liittyvät kirjaukset aluekehittämislaisissa

17 § Maakunnan liiton tehtävät:

”Maakunnan liitto vastaa aluekehittämisen strategisesta kokonaisuudesta ja siinä tehtävässä
(8) **edistää kulttuuria osana maakunnallista strategiatyötä ... sekä maakunnallista identiteettiä ja asukkaiden osallistumista maakunnan kehittämiseen.**”

Aluekehittämislaki 756/2021

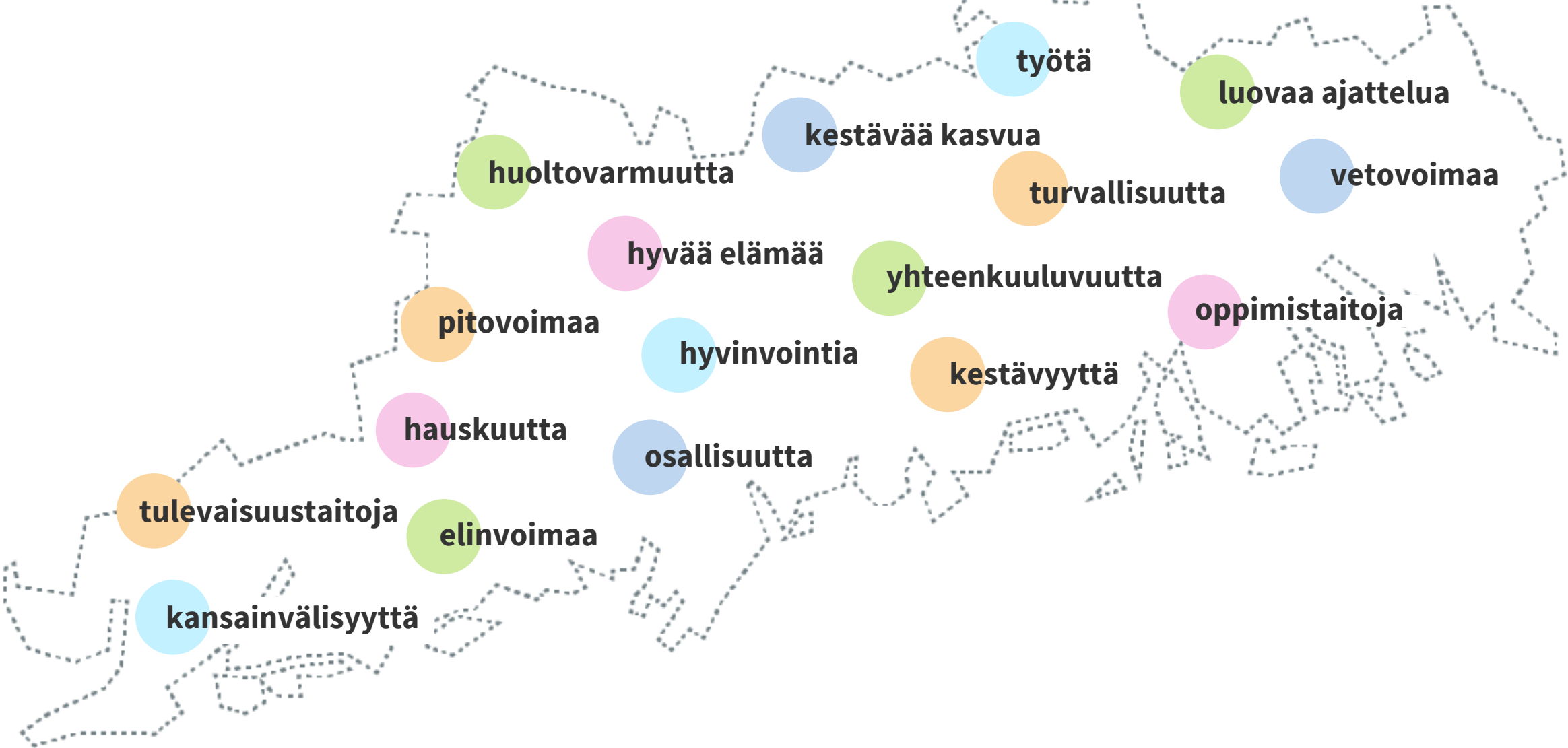
**Suomalainen taide- ja kulttuuriala
sijoittuu pääosin Uudellamaalle, siksi
alan tilanne ja toimintamahdollisuudet
Uudellamaalla vaikuttavat vahvasti alan
tulevaisuuteen koko maassa.**

Kulttuuritehtävä sijoittuu Uudenmaan liitossa aluekehittämisen vastuualueelle, toimintaa ohjaa Uusimaa-ohjelma.

Uusimaa on Suomen luovien alojen veturi, jolle luovat alat ovat tärkeää elinvoimatekijä ja kasvuala.

Kulttuuriala tuottaa Uudellamaalle

Huoltovarmuuskeskuksen toimitusjohtaja **Janne Känkänen** kertoi [Helsingin Sanomien haastattelussa](#) että kulttuurinen pääoma on osa kriittistä infrastruktuuria, jota on syytä vaalia.

Huoltovarmuuskeskus vastaa kriisinsietokyvystä, eli siitä, miten Suomi voi maana ottaa vastaan erilaisia kriisejä, selviytyä ja palautuu niistä. ”Infrastruktuuri ei koske pelkästään taidesineiden tai arkkitehtuurin suojelemista, vaan kyse on laajemminkin kulttuurisen pääoman vaalimisesta”, haastattelussa todetaan.

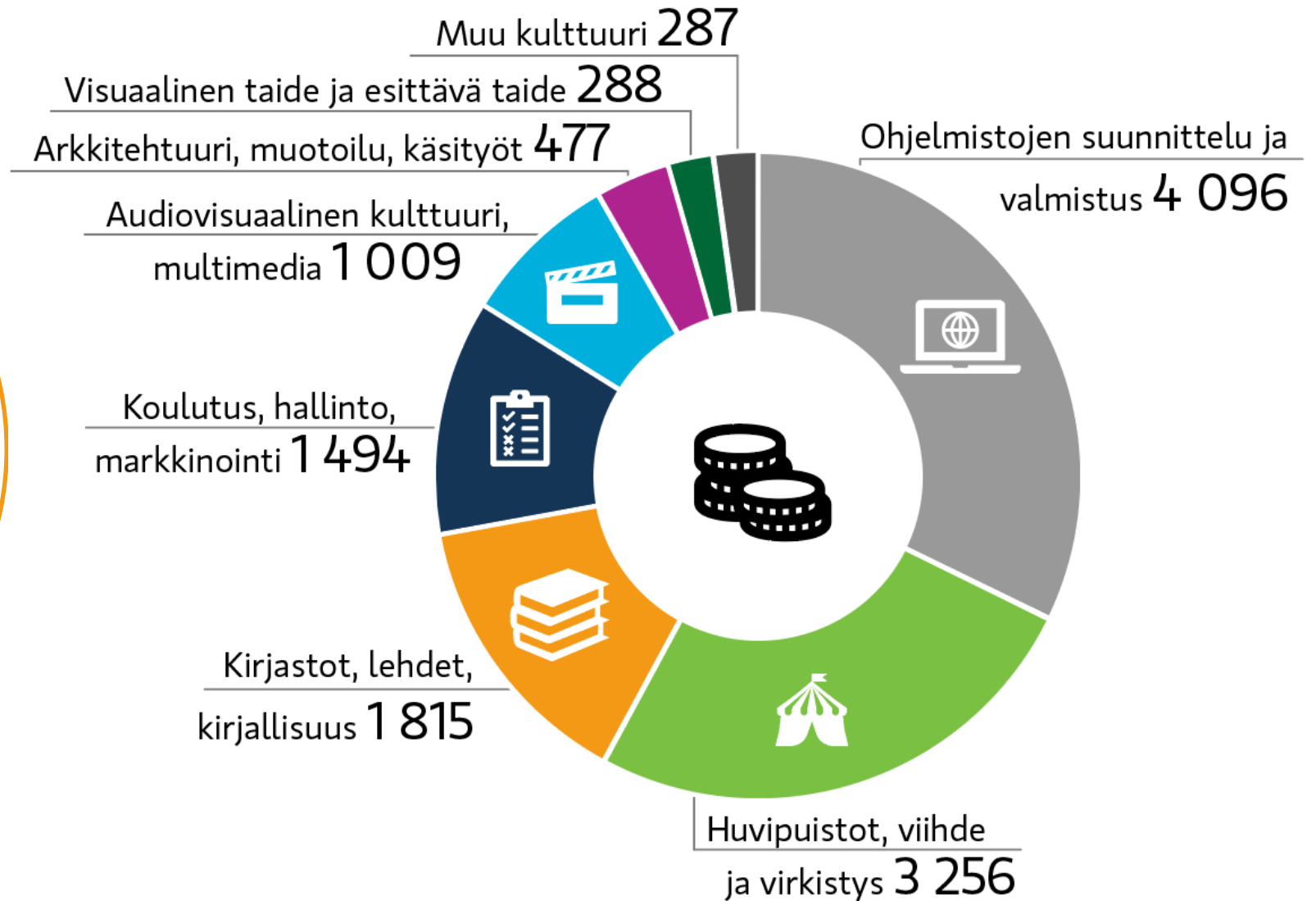
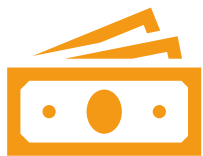
Kyse on siis resilienssistä eli psyykkisestä selviytymiskyvystä ja joustavuudesta, johon voidaan pyrkiä vaikuttamaan myös kulttuurin ja taiteen avulla.

**Kulttuuri on
henkistä
huoltovarmuutta
ja osa kokonais-
turvallisuutta**

- Suurin osa luovan alan yrityksistä sijaitsee Uudellamaalla**
- Maakunnan osuus kulttuuri- ja luovien alojen kokonaan tuotoksesta 72,1 % (10 mrd € vuonna 2021).**
- Ala työllistää Uudellamaalla suoraan noin 50 000 henkilöä ja yli puolet Suomen taiteilijoista (63%) ja kulttuurisektorilla työskentelevistä asuu ja työskentelee täällä.**

Kulttuurialan liikevaihto (milj. €) Uudellamaalla 2022

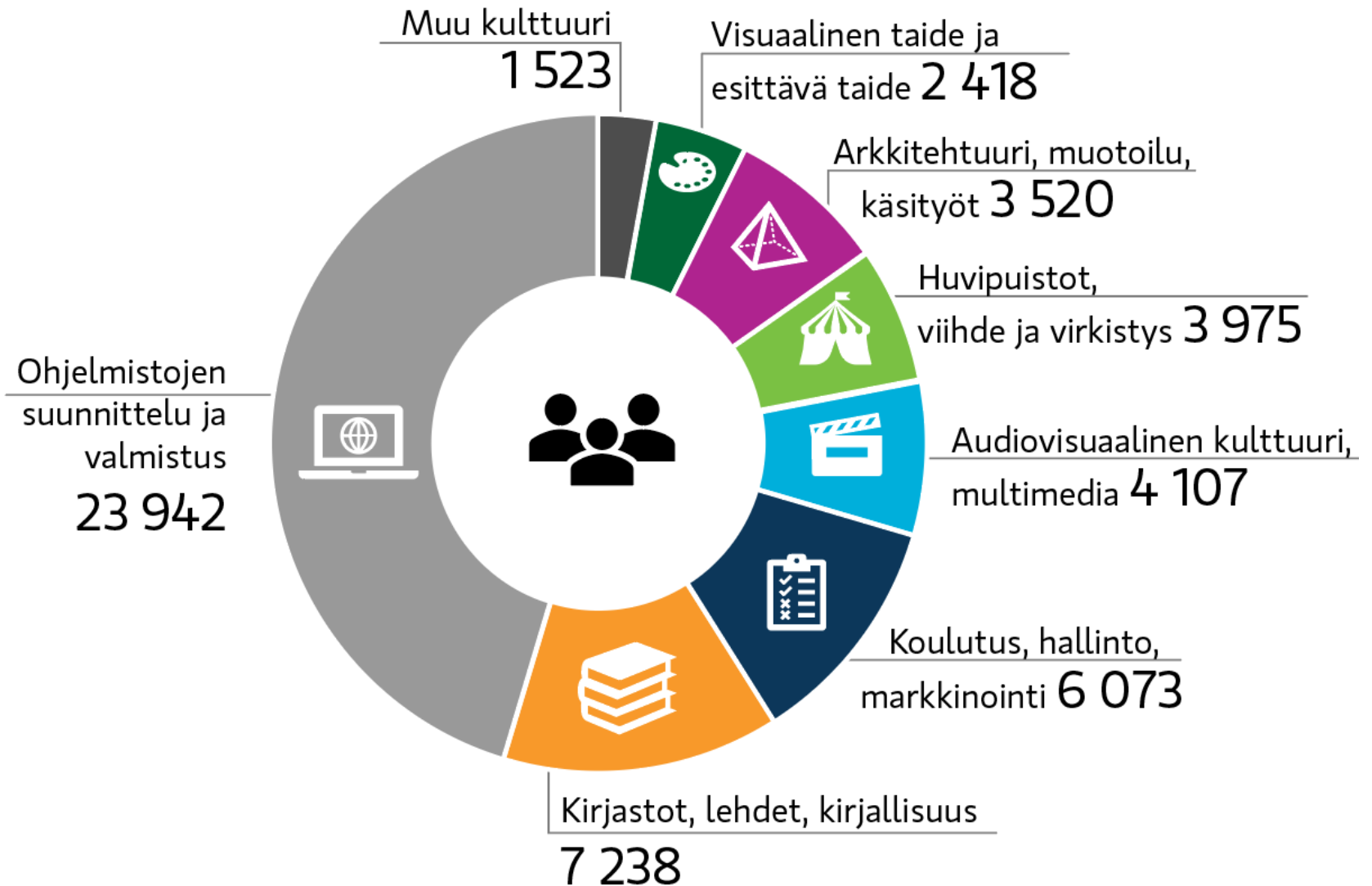
Liikevaihto
Uudellamaalla
yhteensä
**12 722 miljoonaa
euroa**

- **Uusimaa on Suomen luovin ja innovatiivisin maakunta, jonka tavoitteena on olla Euroopan innovatiivisin alue. Tähän tarvitsemme kulttuuria ja luovia aloja.**
- **Kulttuurin ja luovien alojen tehtävän toteutus Uudenmaan liitossa vaikuttaa alan tilanteeseen ja toimintamahdollisuuksiin Uudellamaalla ja kansallisesti.**
- **Kun kulttuurin ja luovien alojen toimintaympäristö tai resurssit muuttuvat, vaikutukset ovat Uudellemaalle merkittäviä.**

Kulttuurialan henkilöstömäärä Uudellamaalla 2022

Kulttuuriala
työllistää
Uudellamaalla
yhteensä lähes
53 000 henkilöä

- Kulttuuri lisää asukkaiden hyvinvointia, viihtyvyyttä ja osallisuutta.**
- Kulttuurin avulla voimme vähentää segregatiota.**
- Kulttuuri on tehokas tapa kehittää asuinympäristöjä, synnyttää yhdistäviä elämyksiä ja luoda merkityksellistä arkea.**

Toteutus ja toimenpiteet

- **Kulttuurin rooli ja tehtävät nousevat Uusimaa-ohjelmasta ja sen painopisteistä.**
- **Kaikki Uudenmaan liitossa tehtävä työ kulttuurissa ja luovilla aloilla toteuttaa Uusimaa-ohjelman strategisia tavoitteita ja on sitä kautta perusteltavissa.**
- **Kulttuuri tullaan kirjoittamaan osaksi Uusimaa-ohjelmaa. Kulttuuri ei ole erillinen, vaan osa kaikkea toimintaa.**
- **Kulttuurille laaditaan strategiakauden mittainen toimintaohjelma**

Kulttuurialaa koskevat ja Uusimaa-ohjelman strategisia kärkitavoitteita toteuttavat toimenpiteet ja **pilotit**

Hiilineutraali maakunta 2030

- Ilmastotiekartta
- Luoto-hanke

TK-menojen nosto 5 prosenttiin BKT:sta

- TKI-tiekartta
- **Uudenmaan kulttuurifoorumi**

80 % työllisyysaste vuoteen 2030 mennessä

- Työllisyyden tiekartta
- **Uusimaa-päivä**
- **Uudenmaan kulttuurimarkkinat – hanke**
- **Toimenpideohjelma**

Uudenmaan liitolle on kulttuurissa ja luovilla aloilla tunnistettu neljä roolia

Edunvalvoja

- ✓ Uudenmaan liitto valvoo alueen kuntien, asukkaiden ja alan toimijoiden etua kotimaassa ja EU-tasolla.

Yhdistäjä

- ✓ Uudenmaan liitto yhdistää kuntia, hyvinvointialueita ja luovan alan ammattilaisia, organisaatioita, yrityksiä, oppilaitoksia ja maakunnassa toimivia kansallisia instituutioita yhteistyöhön.

Mahdollistaja

- ✓ Uudenmaan liitto on mukana mahdollistamassa alueen kehittämistä esimerkiksi hanketoiminnan kautta.

Alueen strateginen kehittäjä

- ✓ Uudenmaan liitto edistää kulttuuria ja luovia aloja osana omaa lakisääteistä aluekehittämistehtäväänsä.

A decorative background on the left side of the slide. It features a large orange pencil pointing diagonally upwards from the bottom left towards the top right. There are two pie charts: one in the upper left with four segments in orange, light blue, light purple, and white; and another in the lower right with five segments in shades of pink, red, yellow, and green. The background is a light cream color with a white curved shape on the right side where the text is located.

1. Edunvalvoja

Uudenmaan liitto valvoo alueen kuntien, asukkaiden ja alan toimijoiden etua kotimaassa ja jatkossa enenevässä määrin yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa myös EU-tasolla.

Esimerkkejä:

- **KUPO-selonteko**; Opetus ja kulttuuriministeriö toteuttaa kulttuuripoliittisen (KUPO) selonteon kevään 2024 aikana. Uudenmaan liitto osallistuu työhön omalla vastuualueellaan edunvalvonnan sekä laajemmin alan edistämisen näkökulmista.
- **Maakuntien kulttuurivastaavien verkosto** Maakuntaliittojen kulttuurivastaavat tiivistävät yhteistyötä alan edistämiseksi. Verkosto kokoontuu normaalisti neljä kertaa vuodessa, mutta nyt kalenteriin lisätään yhteisiä työpajapäiviä, joiden tarkoituksena on koota yhteistä tietopankkia vahvistamaan kulttuurin asemaa alueilla ja valtakunnallisessa päätöksenteossa. Ryhmän edustus valmisteli maakuntajohtajien yhteisen kannanoton KUPO-selontekoon.
- **Kehittämisrahoitusyhteistyö** Uudenmaan liitto kartoittaa yhdessä muiden Etelä-Suomen maakuntaliittojen kanssa keskeisiä kulttuuria rahoittavia säätiöitä tarkoituksenaan kehittää uusia yhteistyömuotoja kulttuurin resurssien ja saavutettavuuden lisäämiseksi alueillamme.

2. Yhdistäjä

Uudenmaan liitto yhdistää kuntia, hyvinvointialueita ja luovan alan ammattilaisia, organisaatioita, yrityksiä, oppilaitoksia ja maakunnassa toimivia kansallisia instituutioita yhteistyöhön. Uudenmaan liitto on toimijana "neutraali", meillä on mahdollisuus kutsua yhteen toimijoita, jotka eivät kenties muuten tekisi yhteistyötä. Tunnistamme yhdistäviä intressejä, rakennamme ja kehitämme verkostoja edunvalvontaan, hankkeisiin ja aluekehittämiseen liittyen.

Uusimaa- päivä

**Tavataan, kohdataan ja
kokoonnutaan.**

**Nautitaan kulttuurista,
luonnosta ja seurasta.**

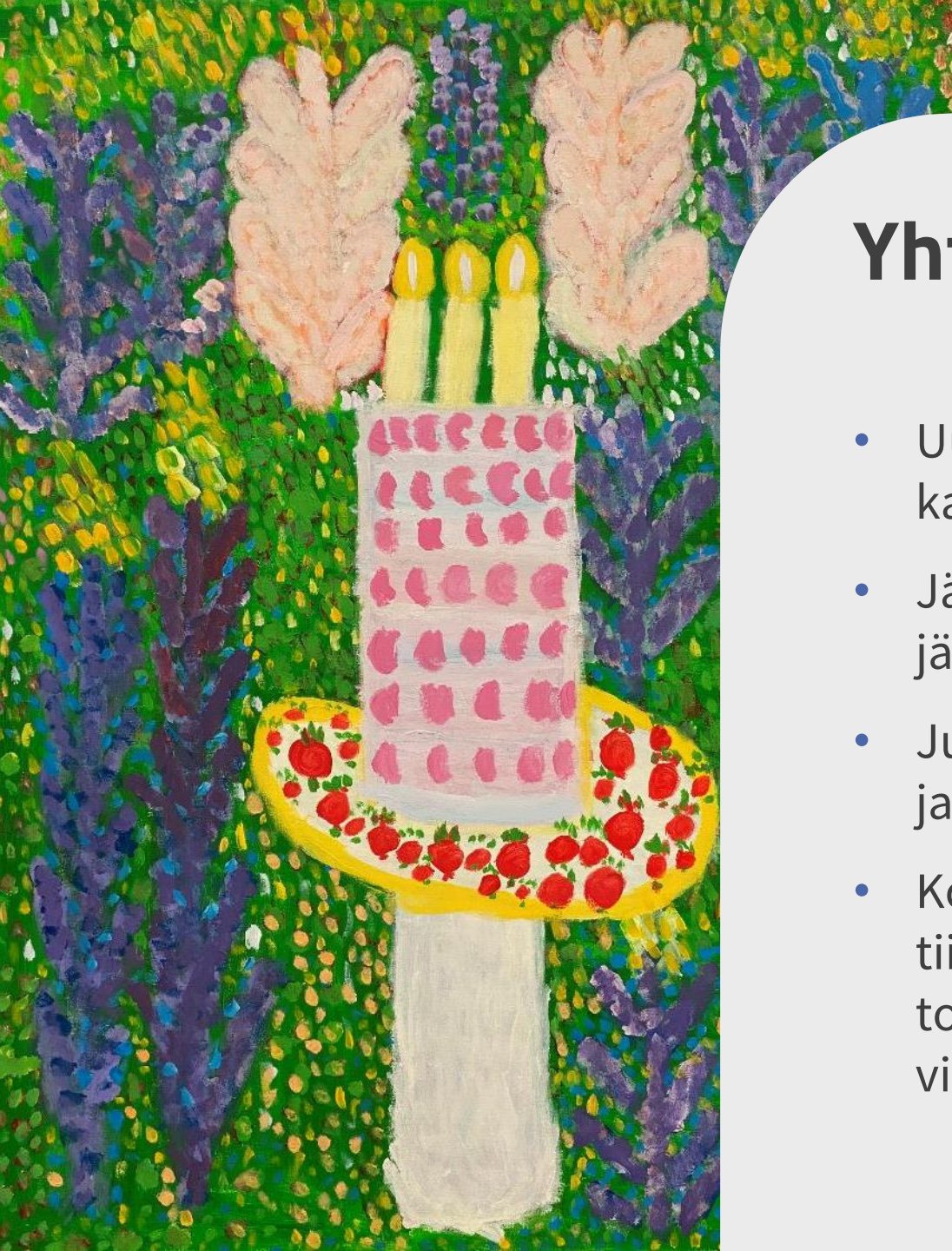
**Juhlitaan yhdessä meitä
yhdistäviä asioita.**

**Vahvistetaan
yhteenkuuluvuuden tunnetta,
osallisuutta, integraatiota ja
resilienssiä.**

Miksi?

- Haluamme rakentaa yhdistävää ja mukaan kutsuvaa uusimaalaisuutta.
- Suurin osa Uudellamaalla asuvista on syntynyt muualla. Uusimaalaisten juuret ulottuvat kaikkialle paitsi Suomessa, myös maailmalla. Tunne nähdyksi tulemisesta, kuulumisesta joukkoon ja paikkaan on tärkeä meistä jokaiselle.
- Yhteenkuuluvuuden tunne on voimavara, jota kasvatamme Uusimaa-päivänä yhteisten kulttuurielämysten kautta. Kulttuuri ja taide ovat osa henkistä huoltovarmuutta ja kokonaisturvallisuutta.

Yhteinen kevätjuhla

- Uusimaa-päivän kevätjuhla tarjoaa jännittävän kattauksen uusimaalaista musiikkia ja kulttuuria.
- Järjestämisvuoro on kiertävä. Vuonna 2024 juhla järjestetään Lohjalla ja vuonna 2025 Vantaalla.
- Juhlaa voi seurata suorana YLE Areenassa. Linkki jaetaan Uusimaa-päivän verkkosivuilla ja somessa.
- Kokoa porukka seuraamaan juhlalähetystä Lohjalta tiistaina 21.5. klo 19 alkaen. Kaikille avoin tilaisuus toteutetaan kolmella kielellä ja tulkataan viittomakielelle.

Uudenmaan kulttuuripalkinto

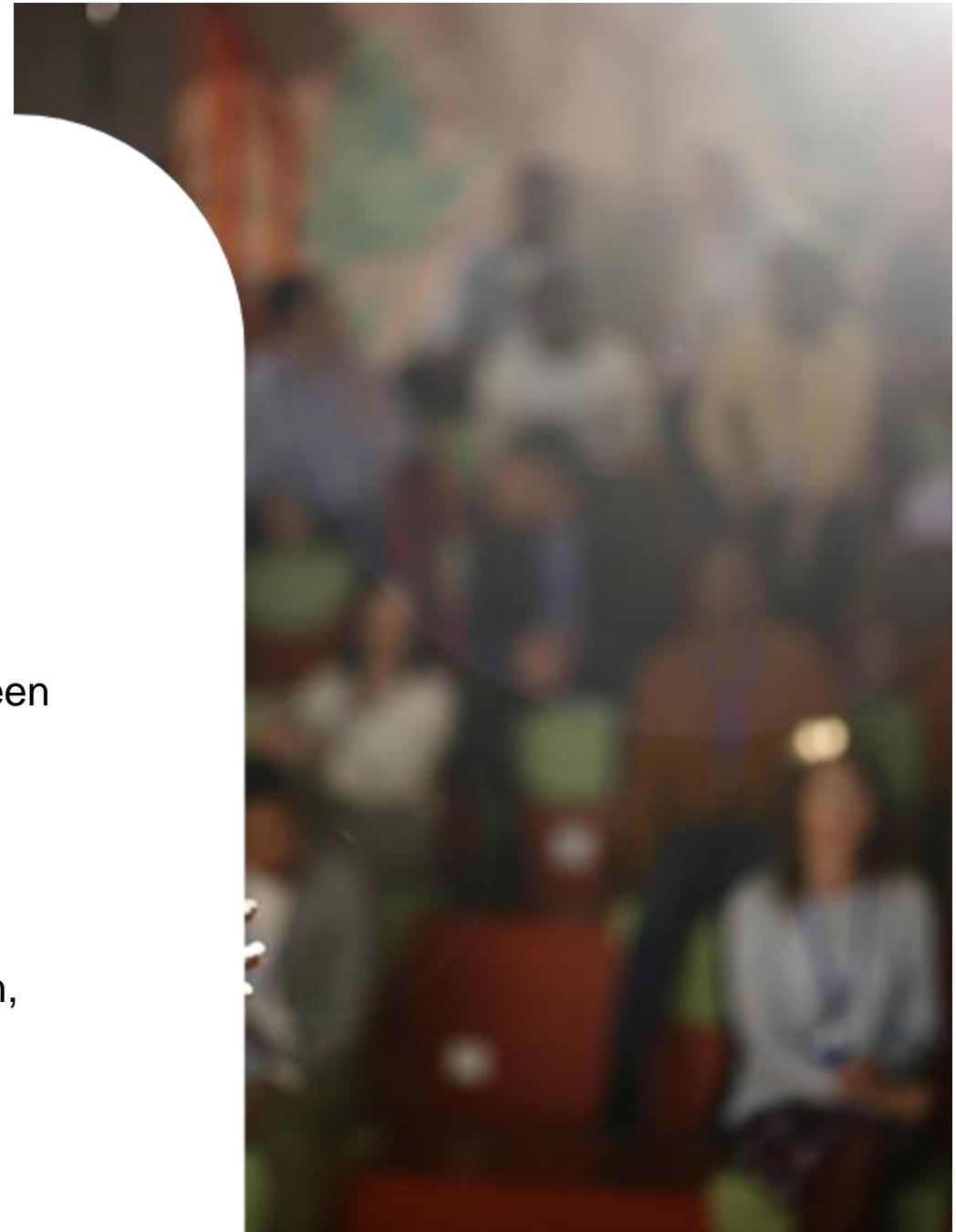
- Uusimaa-palkinto on myönnetty jo vuodesta 1982 alkaen. Ensimmäinen palkinnon saaja oli kirjailija Eeva Joenpelto.
- Aluksi palkinnon nimi oli Vuoden uusmaalainen ja palkinto myönnettiin henkilölle. Sittemmin palkitseminen laajennettiin koskemaan myös yhteisöä tai tahoja ja sen nimi muutettiin Uusimaa-palkinnoksi.
- Palkinto oli tauolla vuodet 2007–2011. Vuonna 2021 Uusimaa-palkintoa ei jaettu koronatilanteen vuoksi. 2024 Uusimaa-palkinnon teemana oli kulttuuriperintö ja palkinnon saivat Tuusulan ja Nurmijärven kunnat.
- 2025 palkinto uudistuu ja siitä tulee **Uudenmaan kulttuuripalkinto (3000 €)**. Palkinto jaetaan Uusimaa-päivän juhlassa **Uudenmaan kunnalle tai kaupungille yhdessä toisen kunnan tai muun toimijan / toimijoiden kanssa toteutetusta korkeatasoisesta ja kiinnostavasta kulttuurisisällöstä**.
- Uudenmaan kulttuuripalkinnon avulla halutaan nostaa esiin kuntien toteuttamien kulttuuripalvelujen laatua, tarvetta ja merkitystä.
- Uudenmaan kulttuuripalkinto –raati kutsutaan koolle kulttuurin ja luovan alan ammattilaisista.

Uudenmaan Kulttuurifoorumi

24.9.2024 Musiikkitalo, Helsinki

- Uudenmaan liitto aloittaa vuosittaisen Kulttuurifoorumi - tapahtuman järjestämisen yhteistyössä Taiteen edistämiskeskuksen (Taike) kanssa.
- Tapahtuma kokoaa kulttuurin, taiteen ja luovien alojen ammattilaiset, koulutuksen järjestäjät ja alueen kunnat yhteen vuosittain keskustelemaan ja kehittämään alaa.
- Tapahtumassa Uudenmaan kulttuurialaa peilataan kansainvälisiin verrokkialueisiin, rakennetaan uusia yhteistyöverkostoja ja kehitetään uusia toimintatapoja vastaamaan ajassa esiin nouseviin haasteisiin.
- Toteutus tehdään yhteistyössä Taiteen edistämiskeskuksen, Uudenmaan kuntien ja Taideyliopiston kanssa.

3. Mahdollistaja

Omistajakunnat toivovat Uudenmaan liitolta lisää hankeyhteistyötä, tietoa rahoitusmahdollisuuksista ja apua ja tukea kansallisen ja EU-rahoituksen hakemiseen. Esimerkkejä:

- **Uudenmaan kulttuurimarkkinat -hanke**
Uudenmaan liitto toteuttaa OKM:n rahoittaman kuntien kulttuuritoiminnan kehittämistehtävää vuosina 2024-2025 yhteistyössä kuntien kanssa, ja järjestää Uudenmaan kulttuurimarkkinat -tapahtuman syksyllä 2024 ja -25. Tavoitteena on vahvistaa kulttuurin yhdenvertaista saatavuutta alueella ja lisätä taiteilijoiden ja luovan alan freelancereiden työllistymistä. Kaikki alueen 26 kuntaa saavat käyttöönsä ostorahan, jolla hankkivat kuntaan valitsemaansa sisältöä Kulttuurimarkkinat-tapahtumista. Kulttuurimarkkinat-tapahtumiin kutsutaan mukaan myös hyvinvointialueet, TE-alueet, taiteilijajärjestöt ja luovien alojen yrittäjät. Hankkeen toteutusaika on 1.12.2023-31.12.2025.
- **Kulttuuripankki**
Uudenmaan liitto osallistuu Kulttuuripankki-toimintamallin alueelliseen kehittämiseen ja laajentamiseen valtakunnalliseksi. Kulttuuripankin avulla on tarkoitus lisätä taiteilijoiden ja muiden luovien alojen freelancereiden ja yrittäjien työllisyyttä Uudenmaan alueella. Tämä on paitsi alueellisesti, mutta myös kansallisesti merkittävä avaus, koska yli puolet maamme taiteilijoista asuu ja työskentelee maakunnassamme. Hanketta koordinoi Uudenmaan osalta Espoo. Hankkeen toteutusta tukevat Helsinki, Vantaa ja Uudenmaan liitto.

Valtakunnallinen kulttuuripankki

- Valtakunnallinen kulttuuripankki on verkkoalusta, jonka kautta taiteilijat, muut luovan alan ammattilaiset ja yrittäjät voivat tarjota omia palvelujaan.
- Pirkanmaa on pilotoinut alustaa alueellaan, jonka jälkeen toimintaa laajennetaan hankkeena koko maahan.
- Valtakunnallisesta hankkeesta vastaa Tampere ja Uudenmaan osatoteutuksesta Espoon kaupunki, Helsingin, Vantaan ja Uudenmaan liiton tukemana.
- Kulttuuripankki tarjoaa kunnille mahdollisuuden toteuttaa aiempaa paremmin laissa määriteltyä tehtävää luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle.
- Suunnitelman mukaan valtakunnallinen kulttuuripankki on käytössä elokuussa 2025.
- Uudenmaan liiton kulttuuriasiantuntija tukee alueen kuntia moderointiratkaisujen kehittämisessä ja toiminnan käynnistämisessä.
- Tavoitteena on, että jokaisella Uudenmaan alueella asuvalla taiteilijalla, alan muulla ammattilaisella ja luovan alan yrittäjällä on mahdollisuus hyödyntää kulttuuripankkia omassa työssään.

Uudenmaan kulttuurimarkkinat -hanke

- Uudenmaan liiton hallinnoima kehittämishanke, mukana kaikki 26 kuntaa.
- OKM erityisavustus: Kuntien kulttuuritoiminnan kehittäminen
- Hanke: 13.3.2024 - 31.12.2025
- Tavoitteena saada toimintamalleja, joiden avulla voidaan
 - Vahvistaa alueen kuntien kulttuuripalveluiden yhteistyötä
 - Kehittää tuotanto- ja järjestämisrakenteita
 - Vahvistaa taiteilijoiden ja luovien alojen ammattilaisten työskentelymahdollisuuksia
 - Edistää alueen asukkaiden yhdenvertaista palveluiden saatavuutta.

4. Alueen strateginen kehittäjä

Uudenmaan liitto edistää kulttuuria ja luovia aloja osana omaa lakisääteistä aluekehittämistehtäväänsä.

- **Uudenmaan kulttuuriasiantuntijaryhmä (ULKAS):** ryhmässä on edustaja kaikista alueen kunnista, hyvinvointialueista, aluehallinnosta: Taiteen edistämiskeskuksesta, AVI:sta, ELY:stä, sekä erikseen kutsuttavista toimijoista, joista parhaillaan mukana Kulttuuria yhteistuumin -hanke Espoosta ja kolmannen sektorin edustaja Taiteen Sulattamo.
- **Ohjelmatyö:** Uusimaa-ohjelma tulee jatkossa sisältämään myös kulttuurin ja luovat alat. 2025 laaditaan Uudenmaan kulttuuri- ja luovan alan kehitystä ja kestäväää kasvua tukeva toimenpideohjelma yhdessä kuntien ja alueen keskeisten kulttuurin ja luovien muiden toimijoiden kanssa ohjelmakaudelle 2026-30.

Uudenmaan kulttuuriasiantuntija-ryhmä ULKAS

Pysyvät jäsenet:

- Uudenmaan kunnat
- Aluehallinto: Taike, ELY, AVI
- Uudenmaan hyvinvointialueet

Kausittain kutsuttavat jäsenet:

- Taiteen Sulattamo (kolmannen sektorin edustaja)
- Kulttuuria yhteistuumin -kuntien kulttuuritoiminnan kehittämistehtävä (Espoo)

ULKAS-ryhmä asetetaan valtuustokaudeksi. Toimikautensa aluksi ULKAS-ryhmä ja sidosryhmät kirjoittavat Uusimaa-ohjelmaa kautensa aikana toteuttavan kulttuurin ja luovien alojen alueellisen toimenpideohjelman.

ULKAS-ryhmä kokoontuu 4 kertaa vuodessa. Kokouksiin on aina mahdollisuus osallistua Teamsilla ja 2 kokousta vuodessa jalkautuu kuntiin.

- 2025 laaditaan Uudenmaan kulttuuri- ja luovan alan kehitystä ja kestäväää kasvua tukeva toimenpideohjelma yhteistyössä kuntien ja alan keskeisten toimijoiden kanssa.
- Kartoitetaan toimintaympäristön muutoksia, esim. suunnitellut leikkaukset luovien alojen, kulttuurin ja taiteenrahoitukseen kohdistuvat pääosin Uudellemaalle, koska ala toimii pääosin täällä.
- Muodostetaan yhdessä jaettu ajatus siitä, mihin kulttuurissa ja luovilla aloilla tulisi kiinnittää huomiota Uudellamaalla 2026-2029 ja mitä tulee tehdä.
- Konkretia, toimenpideohjelma määrittelee neljän vuoden aikana toteutettavat toimenpiteet, esim. yhteisen EU-rahoituksen haku.

Toimenpideohjelma

Suomi on kerryttänyt vahvan kulttuurisen pääomansa sukupolvien työllä. Tarvitsemme aina elävän ja rikkaan kulttuurikentän, kehittyvät luovat alat ja kriittisen taiteilijakunnan pystyäksemme kuvittelemaan tulevaisuuden, jota kohti haluamme yhdessä kasvaa.

Millaisia päätöksiä tulee tehdä nyt, jotta vuonna 2050 kaikkien täällä asuvien kulttuurinen pääoma on karttunut ja rikastunut? Miten takaamme kulttuurin yhdenvertaisen saatavuuden, osallisuuden, hyvinvoinnin, innovaatioiden ja jaettujen elämysten vakaan ja kestävä kasvun? Miten kasvatamme yhteenkuuluvuutta, hyvinvointia ja toivoa?

Kulttuuri on investointi tulevaisuuteen

Mitä me sitten puolustaisimme, jos meillä ei olisi kulttuuria?

Winston Churchill

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Kiitos!

uudenmaanliitto.fi

@Uudenmaanliitto

Uudenmaan liitto

My Uusimaa